

суспільстві, є профспілки. Роль останніх набуває в Україні дедалі більшого значення з переходом від держави, відчуженої від населення, до правової держави і громадянського суспільства.

З другої групи функцій особливо значущі опозиційна і творча, які тісно взаємозв'язані, хоча за певних умов діяльності громадських організацій та рухів може скластися враження про їх відносну незалежність. Досягнення певної гармонії між ними можливе лише за умови порозуміння між державними органами та громадськими об'єднаннями [1].

Втручання органів державної влади і посадових осіб у діяльність громадських об'єднань, як і втручання громадських об'єднань у діяльність органів державної влади та їх посадових осіб, неприпустиме, за виключенням випадків, передбачених законом. В той же час Держава законодавчо надає можливість громадським організаціям здійснювати своєрідний контроль за діяльністю державних органів: подавати скаргу на дії певного державного службовця, пропозиції щодо вдосконалення роботи цього органу влади, отримувати інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень тощо.

Основними нормативно-правовими актами в цій сфері є: Закон України «Про звернення громадян», Закон України «Про доступ до публічної інформації», Закон України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави».

Позитивний вплив громадських об'єднань можна розглянути на прикладі всеукраїнської громадської організації «Українська служба порятунку». На початку діяльності нової патрульної поліції ця організація ефективно співпрацювала та допомагала ще неопитним бійцям у патрулюванні вночі, оформленні ДТП, виявленні осіб, які керують транспортними засобами у нетверезому стані.

Однак є і такі громадські організації, представники яких зловживають своїми законними правами, використовують їх у не передбачений законодавством спосіб. Наприклад, згідно ст. 18 Закону «Про Національну поліцію»: «...у разі звернення особи до поліцейського, поліцейський зобов'язаний назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук». Уявимо ситуацію, якщо особа звернулась до поліцейського із проханням пред'явити службове посвідчення, але не один раз, а кожні 15 хвилин.

Формально такі особи можуть і не вчиняти пряме порушення норм права, але їх дії можуть носити елемент суспільної шкоди.

Отже, громадські об'єднання є важливою складовою політичної системи й можуть бути кваліфіковані як громадсько-політичні організації і рухи. Право на громадські об'єднання як невід'ємне право людини й громадянина проголошене Загальною декларацією прав людини. Усі об'єднання громадян рівні перед законом (ст. 36 КУ). Заборона діяльності об'єднань громадян здійснюється лише у судовому порядку (ст. 37 КУ).

Громадські організації і рухи на сучасному етапі суспільно-політичного розвитку нашої держави є своєрідною сполучною ланкою між політичним і громадянським суспільством, між «низамми» й «верхами». І саме в цьому полягає їх стабілізуюча, інтегративна роль у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Дзюбко І.С. Політологія / Дзюбко І.С., Левківський К.М., Андрущенко В.П.. – Київ: Вища школа, 1998. – 304 с.
2. Громадські організації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://myukraine.info/uk/society/ngo/>.
3. Юрій М. Ф. Політологія / М. Ф. Юрій. – Київ: Підручник, 2006. – 416 с.

**Аспірант наукової лабораторії з
проблем досудового розслідування
ННІ № 1 НАВС**

**Берило Олександр Георгійович
ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ СТВОРЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ**

КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕНАДАННЯ ДОПОМОГИ ХВОРОМУ МЕДИЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ

Реформа в галузі охорони здоров'я, яка набуває значного поширення, має на меті ефективне використання соціальної функції держави – забезпечення оптимального рівня здоров'я населення та його покращення [1, с. 1; 2, с. 3]. Тому необхідно, щоб не тільки належним чином, а бажано було б і якісно, щоб медичні працівники виконували свої професійні обов'язки як щодо окремих громадян, які зіштовхнулися з питаннями по лікуванні, так і до суспільства в цілому. Невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків не тільки посягає на такі соціальні цінності як життя та здоров'я особи, але й порушує конституційні права громадян України на медичну допомогу.

І саме тому, сучасні ринкові умови господарювання мають створити внутрішні стимули для якісної та ефективної діяльності медичних працівників. Але, на жаль, за відсутності моральної та матеріальної мотивації, медичної діяльності, недостатньої компенсації за працю у небезпечних та шкідливих умовах праці, правового та соціального захисту медичних працівників, медична професія, при її соціальній важливості, поступово втрачає свою природну визначальність у житті суспільства [1, с. 1; 2, с. 3].

Важливе значення у сфері охорони конституційних прав і свобод відіграє КК України. Проблема кримінальної відповідальності медичних працівників за професійні злочини, враховуючи багатогранність та специфічність професійної діяльності, а також бланкетність норм є однією із найскладніших і доволі актуальною протягом значного періоду часу. В цілях забезпечення більш ефективної реалізації законодавства щодо попередження злочинів, щодо ненадання допомоги хворому медичним працівником, кримінальне законодавство охороняє права осіб через кримінально-правову заборону, передбачену у ст. 139 КК України. Нажаль, у сучасній юридичній літературі не належним чином висвітлені аспекти кримінальної відповідальності медичних працівників за злочини, які ними вчиняються у професійній сфері, за зазначеною нормою КК України.

Однак, частково проблемам охорони життя та здоров'я особи, при наданні їй медичної допомоги присвячувалися праці: С.М. Левенсона (1888 р.), М.С. Таганцев (1902 р.), І.Г. Щегловитов (1902 р.), В.І. Ширяєв (1903 р.), С.М. Трегубов (1904 р.), С.П. Мокринський (1914 р.), М.Д. Шаргородський (1948, 1970 р.р.), В.Г. Макашвілі (1957 р.), І.Ф. Крилов (1972 р.), Ф.Ю. Бердичевський (1966 р.), М.С. Малєїн (1975, 1985 рр.), В.А. Ойзенхт (1976 р.), А.М. Савицька (1982, 1984 рр.), В.О. Глушков (1983, 1990 р.р.), А.Н. Язухін (1986 р.), М.І. Ковальов (1987 р.), В.К. Кудрявцев (1987 р.), С.А. Химченко (1990), М.М. Малєїна (1984, 1985 рр.), А.Н. Красіков (1999 р.), О.А. Мохов (2002, 2004 рр.), В.І. Аكوпова (2002 р.) та ін.

Основними питаннями, які розглядалися у працях були критерії правомірності або неправомірності діяння медичних працівників, які у безпосередньому чи опосередкованому причинному зв'язку потягли наслідки для життя і здоров'я особи.

Праці цих вчених мають значну наукову і практичну цінність, проте не містять окремого комплексного дослідження питань кримінальної відповідальності за ненадання допомоги хворому медичним працівником. А тому зазначені вище дискусійні питання не мають однозначного вирішення. Усе це впливає на стан правозастосовної практики, що і є яскравим свідченням актуальності теми дослідження.

Актуальність дослідження кримінальної відповідальності за ненадання допомоги хворому медичним працівником підсилюється ще й нагальною необхідністю розроблення зазначеної проблематики, оскільки більшість робіт була написана у відповідності до діючого законодавства, яке вже втратило свою юридичну силу. Також недостатньо детально дана кримінально-правова заборона досліджувалася і в наукових статтях, підручниках та монографіях. Оскільки в останніх висвітлювалися більше питання злочинів проти життя та здоров'я особи, або в загальному професійні злочини медичних працівників проти життя та здоров'я особи, без детального аналізу кримінально-правової заборони ненадання допомоги хворому медичним працівником. Дискусійні питання досліджуваного складу злочину ще не мають однозначного вирішення, це все впливає на

стан правозастосовної практики, і потребує ґрунтовного наукового дослідження.

Доцільним у цьому контексті було б вивчення та усунення саме загальних системних помилок, які стосуються деяких питань конструкції норми, що викликає певні труднощі на практиці при кваліфікації. Не можна не відмітити той момент, що відсутня єдина методологічна основа, єдині підходи щодо дослідження зазначеної норми, критерії та методи оцінки отриманих результатів.

Не менш важливою виглядає запропонована проблематика дослідження у контексті встановлення об'єктивних та суб'єктивних ознак діяння, відмежування ненадання допомоги хворому медичним працівником від суміжних складів злочинів та адміністративних правопорушень та встановлення критеріїв щодо малозначності діяння. Вивчення матеріалів слідчої та судової практики.

Список використаних джерел:

1. Новіков Д. О. Особливості правового регулювання праці медичних працівників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / Д. О. Новіков. – Київ, 2013. – 20 с.
2. Новіков Д. О. Особливості правового регулювання праці медичних працівників : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.05 / Новіков Денис Олександрович. – К., 2013. – 214 с.

**Професор кафедри теорії держави
та права НАВС, кандидат
юридичних наук, доцент**

Білозьоров Євген Вікторович

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ПРАВОРОЗУМІННЯ

Формування громадянського суспільства, демократичної, соціальної, правової держави, досконалої правової системи, які б відповідали національним традиціям, правосвідомості нашого народу, ідеї забезпечення прав людини та громадянина, втіленим, зокрема, в українській правовій думці, постають як невідкладні завдання вітчизняної юридичної науки. Фундаментальна проблема дієвості правових гарантій через складність та множинність підходів до її вирішення потребує теоретичного осмислення і практичної реалізації вирішення на кожному етапі розвитку українського суспільства. Це обумовлено тим, що кожне покоління має власне трактування правових гарантій, а проблема втілення їх в практику реального життя відзначається дискусійним характером.

Одним із завдань юридичної науки сьогодні є формування необхідної науково-теоретичної основи для законотворчості й правореалізації з точки зору розуміння правових гарантій як категорії права. Розв'язання цього завдання ускладнюється відсутністю єдності думок серед учених щодо змісту й меж дієвості правових гарантій, особливостей їх здійснення в правовій системі. Водночас, інтерпретація правових гарантій ускладнюється існуванням плюралізму концепцій праворозуміння.

У зв'язку з цим, дедалі очевиднішою стає потреба дослідження правових гарантій як категорії права у багатоплановій сукупності концепцій праворозуміння для більш ефективного функціонування юридичного простору. Дослідженню правового, філософського та суспільно-політичного аспектів категорії правових гарантій присвячені праці багатьох сучасних учених, які є представниками різних наук. Серед найбільш вагомих можна виділити роботи С.С. Алексєєва, В.Д. Бабкіна, С.В. Бобровник, О.Ф. Граніна, М.М. Гуренко, С.Д. Гусарева, К.Г. Волинки, Т.М. Заворотченко, А.М. Колодія, С.Л. Лисенкова, П.М. Рабіновича, О.Ф. Фрицького, Ю.С. Шемшученка та інших дослідників.

Проте, поза сферою вивчення залишається дослідження категорії правові гарантії в контексті сучасного праворозуміння на основі поєднання онтологічних, ґносеологічних та аксіологічних характеристик.

Слід зазначити, що праворозуміння – це категорія концептуального характеру, що являє